

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שלישי י' סיון תש"פ | דף היומי בבלי: שבת פח.
דף היומי בהלכה: מתחילת סימן תפ"ד עד תחילת סימן תפ"ו.
מוסר: שמירת הלשון - שער התורה פרק כ"א עד 'וידבר העם'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: מסכת אבות פרק ד משנה יח עד פרק ד משנה כ

הרבי הרים את קולו: "מי אמר לך שאתה בן אדם?!" | מה עושים כשמאבדים ארנק עם 16,000 ש"ח? | 1902

הסיפור היומי

מרן הגרא"י פינקל זצ"ל זיהה בקרובו הצעיר משיקו פוטנציאל מיוחד. הוא ביקש ממיודעו המתמיד שילמד עמו בחברותא. ואכן הם למדו ללא הרף, בימים ובלילות, בימי שישי ושבת, בחוה"מ ובבין הזמנים... מי היו הבחורים הללו?

מעשה נפלא על כח השפעתה של אשה גדולה וצדקנית, אשר ב'שכר שיחה נאה' אחת זכתה להיות גורמת מרכזית בתקומת ממלכת התורה המפוארת בדורנו

הישיבה, כדי להודיע לבנה על ההחלטה להוציאו מהישיבה אל שוק העבודה.

בדרכה, פגשה האם באקראי ברבנית שפירא ע"ה, אשת הגאון רבי שמחה זיסל שפירא זצ"ל. כשהתעניינה הרבנית מה מעשיה ולהיכן היא הולכת, סיפרה לה האם כי היא כעת בדרך להוציא את בנה מהישיבה.

הרבנית שפירא, שהיתה בת גדולים ואשת גדולים, וידעה היטב מהו ערכו של בן תורה, ומה עתיד לצאת מבחור ישיבה אחד - נחרדה לשמוע על התוכנית. במשך שעה ארוכה ניסתה לדבר על ליבה בדברי שכנוע ותחנונים, שתחזור בה מהצעד; בדברים היוצאים מן הלב הסבירה לה עד כמה אסור להתייחס מעתידו של כל בן תורה בכל מצב שהוא, ושההווי הישיבתי מהווה את הערובה היחידה שישאר יהודי ירא שמים המקיים תורה ומצוות כהלכתן, דבר שסיכויי פחותים אם חס וחלילה ינטוש את עולמה של תורה.

הדברים נגעו לליבה של האם, והיא חזרה בה מן העניין.

שח הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א: מעשה נפלא שמעת משהגאון רבי צבי אליאך שליט"א, תלמיד חכם מופלג בירושלים ומראשי מפעל ההצלה הגדול בדורנו 'לב לאחים', מעשה שלו היה עד בשנות עלומיו. הסיפור טומן בחובו מוסר השכל עצום, ומלמד על כח השפעתה של אשה גדולה וצדקנית, אשר בשכר שיחה נאה אחת שקיימה עם רעותה - זכתה להיות גורמת מרכזית בתקומתה של ממלכת התורה המפוארת בדורנו, ישיבת מיר המעטירה.

רבי צבי למד בצעירותו בישיבה הקטנה המפורסמת 'תפארת צבי'. למד איתו בישיבה בחור בשם חיים, אשר מצב העניות והדחקות שהיה בבית הוריו, גרמו לערפול גדול באשר לעתידו הרוחני והצלחתו לשקוע בעולמה של תורה כראוי.

לאחר תקופה בה שהה חיים בישיבה, הגיעה אמו למסקנה שהיות והוא יכול להתקבל לעבודה מסוימת, עדיף שיעשה זאת, וכך יוכל לסייע מעט בנטל הפרנסה ובהחזקת הבית מידי חודש. לאחר שקיבלה את ההחלטה, יצאה האם מביתה לכיוון

חיים נשאר בישיבה.

ושקידתו בתורה. בנוסף, ביקש ממנו שילמד אותו שפת לשון הקודש ואידיש, שיגם ושיחם של בני הישיבה באותה העת, אשר רובם ככולם היו מבני הישוב הישן בירושלים. חיים השקיע את מיטב מרצו בקידום הבחור החדש. הלימוד המשותף של השניים לא הצטמצם לסדרי הישיבה הקבועים - הם למדו ללא הרף, בימים ובלילות, בימי שישי ושבת, בחול המועד ובבין הזמנים.

מי היו שני הבחורים הללו?

הבחור חיים - הוא הגאון רבי חיים קמיל זצ"ל. דמות פלאים של שקדן עצום וגאון מופלא, שאת כל חיותו וישותו שאב מהתורה הקדושה. בחצי יובל השנים האחרונות לחייו שימש כראש ישיבת אופקים, כעמוד התורה ומקים עולה של תשובה בדרום. מספרים שרבו, רבי אליעזר יהודה, כינה אותו "פאר הגידולים של ישיבת מיר", והתבטא שכל יגיעתו ועמלו בהקמת ישיבת מיר בארץ ישראל על כל טרחותיה, היתה כדאית ומשתלמת ולו כדי להעמיד תלמיד מושלם כמותו!

הבחור שעלה משיקגו - הרי הוא הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל, שמאז אותה תקופה היה כרוך אחרי רבי חיים קמיל עד סוף ימיו. הוא ראה אותו כרבו המובהק בתורה, בהנהגה ובעצה. בהגיעו לפרקו נישא לנכדתו של רבי אליעזר יהודה, בת בנו של ראש הישיבה, הגאון רבי בנימין בינוש זצ"ל, ובפטירת חותנו הוכתר על פי צוואתו כממלא מקומו בראשות ישיבת מיר.

בימי הנהגתו של רבי נתן צבי, התעצמה הישיבה ללא היכר. הוא קיבל לידי ישיבה המונה כמה מאות בחורים, והפך אותה למעצמת ענק של עולם התורה והישיבות כפי שהיא מוכרת כיום, כאשר אלפי אברכים ובני תורה גדלים בה וחוסים בצילה. את הממלכה המפוארת הזו הנהיג בכוחות עלאיים וביד רמה, מתוך ייסורי גוף קשים ומרים ובמסירות נפש של ממש, במשך כשני עשורים.

ועתה, הבה נתבונן בגודל הזכות הנזקפת לאותה אשה צדקנית, הרבנית שפירא, שבכל ליבה עמדה ושכנעה את אמו של רבי חיים לא להוציא את בנה מהישיבה. ננסה לתאר לעצמנו כיצד היתה נראית ממלכת התורה של ישיבות מיר כיום אילולי אותה שיחה? (ופריו מתוק).

(אוצרות הפרשה)

כעבור תקופה קצרה, חלה תפנית מופלאה במצב שקידתו של חיים. ההצלחה האירה לו פנים, ואף חשקו ומרצו להגות בתורה גברו עשרת מונים. לאחר חודשים ספורים נמנה חיים בין הבחורים הטובים והמשקיעים של הישיבה. הגר"צ אליאך ציין, כי מרוב שקידה של שעות על גבי שעות, צבע הספסל עליו ישב חיים נדבק למכנסיו...

כעבור שלוש שנות לימוד בישיבת 'תפארת צבי', כאשר התעתד חיים לעבור להיכלה של ישיבת סלבודקה בבני ברק, כתב אודותיו ראש הישיבה דברי שבח מפליגים: "הבחור הנזכר נהיה למתמיד מפורסם, המפליא כל רואיו בשקדנותו המיוחדת, הוא יכול ללמוד חמש שעות ברציפות בעיון רב כשאינו יודע ממה שנעשה סביבו, וקנה לו שם טוב בעיר ובישיבה. יש לו ידיעה הגונה בג' מסכתות עם מפרשים ראשונים ואחרונים, ואם ירצה ה' יהיה למאור ולתפארת בישראל, גם במידותיו התרומיות העוברות כל גבול".

לאחר המשך עליה מתמדת בישיבת סלבודקה, שם הבחור חיים את פעמיו אל עבר ישיבת מיר, שם יצא שמעו הטוב כאחד מהאריות שבחבורה, כמתמיד עצום וכבקי ברוב מסכתות הש"ס, בהבנה ישרה ובהיקף רחב. ראש ישיבת מיר, מרן הגאון רבי אליעזר יהודה פינקל זצ"ל, בלהט אהבת התורה שבערה בעצמותיו, אהב אהבה עזה את התלמידי חכמים הצעירים שהיו דבוקים ושקועים בכל ישותם בתורה. ביניהם חיבב במיוחד את הבחור החדש, התלמיד חכם הצעיר שבא זה עתה לישיבה, ושם את עינו עליו לגדלו, לטפחו ולרוממו.

יום אחד, הגיע לישיבה בחור משיקגו, שהיה נכדו של הגאון רבי אברהם שמואל פינקל זצ"ל, אחיו של ראש הישיבה. הבחור אומנם עשה רושם של בחור כשרוני ושאפתן, אך טכנית היה רחוק מההווי הישיבתי. באמריקה של אותם ימים ובשיקגו בפרט, לא נפגשו בבני נוער שקיננו בהם מושגים של שאיפה ורצון לשקוע כל חייהם בד' אמות של תורה.

רבי אליעזר יהודה שניחן בעיניים חדות, זיהה בקרובו הצעיר משיקגו פוטנציאל מיוחד, ואפשרות ויכולת לגדול בתורה. הוא ביקש מהבחור המוצלח, מיודענו חיים, שיאות ללמוד עם אותו בחור בחברותא, להקרין עליו מאישיותו המרוממת ומגדולתו

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

ראש הישיבה ניסה להרגיע את האברך: "כנראה חבריך מבינים שלא תסע עד ב"ב בשביל בר-מצוה ולכן לא שולחים לך הזמנות". ענה האברך: "החברים שלי כבר עושים חתונות"... ואז שאל ראש הישיבה - "האם ממש אף חבר אינו שולח לך הזמנות?"

קשר אמיתי הוא רק ע"י תורה

עוד מעשה בבחור שהיה 'עסקן' בישיבה, והיה חבר של כולם, אבל בלימוד לא השקיע מאומה. יום אחד קרא לו ראש הישיבה ושאל אותו: "האם יש לך חברים?"... הוא צחק: "כולם חברים שלי"... "ומה עם חברותות?" שאל ראש הישיבה. ענה הבחור: "זה לא חסר לי, יש לי מספיק חברה גם בלי חברותות". אמר לו ראש הישיבה: "דע לך, 'עסקנות' וחברים - זה אינטרסים. כשהם צריכים אותך - הם לידך, ברגע שלא צריכים אותך, אתה כלום. חבר אמיתי - זה רק דרך תורה. זה דבר שמקשר באמת, שאר הדברים זה לא חברות". ועיין בפירוש המשנית להרמב"ם דמאי פ"ב מ"ג וז"ל: "חבר נקרא תלמיד חכם, וכן יקראו לתלמידי חכמים 'חברים'. ואולם נקראו בזה השם, כי חברתם זה לזה - חברה נאמנה, כי היא חברה לשם שמים", ע"כ. וכן הובא בשם הרב מפוניבז' לבאר מה שכתוב בספרים (חיד"א ועוד) לומר בסוף התפילה קודם יהי רצון פסוק שמתחיל בשמו ומסתיים בשמו, כדי שיזכור את שמו בעולם האמת, שלכאורה הדברים מתמיהים, האם יכול האדם לשכוח את שמו, ששמע כל יום עשרות פעמים? וביאר, שבעולם הנצחי לא נשאר לאדם שום קשר לעולם שלנו, רק דבר שיש לו קשר נצחי. ולכן, אפילו את שמו, שהוא מכיר היטב בעולם הזה, מ"מ לא נשאר מזה מאומה בעולם הבא בלא קשר לתורה שהוא נצחי. ולכן אמרו שע"י פסוק זה, שאומרו לפי אותיות שמו, יועיל שיזכור את שמו, וישאר בידו שמו בקשר נצחי. (מתוך מאמרו של הרה"ג רבי ישראל מאיר פלמן שליט"א - גיליון 'אספקלריא')

שמעתי שני מעשים שהיו בישיבת פוניבז' אצל רבינו ראש הישיבה הגר"ש רוזובסקי זצ"ל (שמעתי זאת מאנשים שחיו באותה תקופה). אחד הבחורים שהשקיע הרבה בחברה, התחתן והלך לגור באופקים. לאחר שנים, כל חבריו שכחו אותו, ואף לא טרחו לשלוח לו הזמנה לשמחתם. הוא הרגיש כפיות טובה מצד חבריו, איך בתוך רגע קט שכבר לא היו צריכים אותו, הוא נשכח ונעזב. הדבר חרה לו מאוד, והוא החליט ללכת להפיג את צערו אצל ראש הישיבה. הוא נכנס לרה"י ושאל אותו: "האם ראש הישיבה זוכר אותי?" ענה לו רבינו: "כן, אתה אחרי החתונה הלכת לגור באופקים. היכן אתה נמצא היום?" השיב לו האברך: "באופקים, ואני לומד שם ככולל של בני עליה". ואז תינה את צערו בפני ראש הישיבה. בתחילה ניסה רבי שמואל להרגיע אותו ואמר לו: "כנראה החברים שלך עושים רק בר מצוות, והם יודעים שלא תטרח לנסוע עד בני ברק בשביל בר מצוה, ולכן לא שולחים לך הזמנה". אמר לו האברך: "לא, החברים שלי כבר עושים חתונות"... ואז שאל ראש הישיבה זצ"ל: "האם שום חבר לא שולח לך הזמנות?" ענה לו: "רק שניים שלחו לי". "ומי הם?" שאל רה"י. ענה האברך, שהיו אלו החברותות שלו בישיבה, שלא היו ממש מידידי, והם רק למדו יחד. חשב ראש הישיבה לרגע, ואז אמר לו: "דע לך, שתורה היא נצחיות, ולכן רק קשר דרך תורה נשאר לנצחיות לאורך זמן. אבל סתם קשר, כאשר פג הקשר הכל נשכח".

***4992 או 077-2222-666**

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

הרים הרבי את קולו ואמר: "אתה בן אדם?! מי אמר לך שאתה בן אדם?! האם אתה לומד את התורה הקדושה? האם אתה מרגיש טעם בשבת קודש? - אני אגיד לכם מי הוא בן אדם!!..."

ול להיות בן אדם... ומסיים בתמיהה גדולה שאינו מתחיל להבינו כלל וכלל: "הלא עברת מגבול לגבול כדי לצאת מהונגריה, וסבלת על כך רבות, והנה עכשיו אתה שוב בהונגריה..."

בשנות בחרותי, בתחילת שנות המ', בלמדי בארץ ישראל, למדתי בישיבת מיר, והיו אז חברות של בחורים מישיבות שונות שמזמן לזמן היו באים לבית הרבי הישועות משה' מוויזניץ זצ"ל, שהיה אומר להם 'שמועס' בענייני השעה.

ב"ה, היתה לי הזכות 'להתגנב' פנימה בעת שהרבי מסר את השמועס'ן גם לשאר החבורות, לאו דוקא מהחבורה שלי, וכך נוכחתי פעם כשנכנסו אל הרבי חברות בחורים מישיבה ליטאית (כמדומני ישיבת איתרי). בתוך דבריו אמר להם הרבי זי"ע כך - בהתכוונו על ביטויים שונים אשר לומדי האוניברסיטה אומרים בדברם על עצמם: "אני לומד באוניברסיטה, יש לי כבר תעודה, אני בן אדם!!..."

הרים הרבי את קולו ואמר: "אתה בן אדם?! (דו ביסט א מענטש?!) - מי הגיד לך שאתה בן אדם? האם אתה לומד את התורה הקדושה? האם אתה מרגיש טעם בשבת קודש? - אתה בן אדם?? אני אגיד לכם מי הוא 'בן אדם' - מי שיש לו חיות דקדושה, הוא בן אדם!!..."

שח הגה"צ אב"ד סאנטוב שליט"א: אבי מורי ז"ל, לאחר שהתגלגל בשנות השואה הנוראות ממחנה למחנה וסבל יסורים רבים רח"ל, ולאחר שאיבד את כל משפחתו במלחמה הנוראה רח"ל הי"ד ונשאר יחיד ממשפחתו, התגלגל ממקום למקום עד שהגיע לדור בקנדה - בטרם נסע להתגורר באמריקה, ובעת שהקים הרה"ק מטאהש זי"ע את בית מדרשו בעיר מונטריאל - לפני שבנה את קרית טאהש המעטירה - היה אבי מה'מנין' שלו, ועמד על ימינו במסירות נפלאה.

והנה, אבי מורי ז"ל שמר כל ימיו על המסורת של אבותיו והשקיע הרבה כוחות שלא לשכוח את המנהגים האלו, ולא הסכים לשנות מאומה ממה שראה אצל אביו ורבותיו, ללא שום פשרות כלל וכלל, בלא שום התפעלות מאורחות אלו הדרים באמריקה וקנדה.

לאחר פטירתו, מצאתי בגנזיו מכתב נורא שקיבל מאחד מקרוביו לאחר המלחמה - בו הוא מתרעם עליו על שהוא עומד על משמרתו בכל הליכותיו בקודש, ומתחבר עם אנשים "פרימיטיביים" כ"הרב לוי" (הרה"ק מטאהש)... הוא כתב לו שאינו מבין מדוע אין הוא מתאים את עצמו למנהג המקום באמריקה וקנדה, ללמוד באוניברסיטה

השונות היומי

חמישה שעומדים בחצר וחמישה שעומדים ברחוב שמחוץ לחצר - האם מצטרפים למנין?

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

החצר - אולי מועיל להצטרף?

תשובה: אינם מצטרפים, אלא אם יהיו עשרה בחצר. ואם אין מקום בחצר להיות במרחק כפי כללי הזהירות, יעמדו עשרה ברחוב, ואז מועילים לעומדים בחוץ לענות קדיש וקדושה. כך הורה מו"ר הגרמ"ש קליין שליט"א, ומקורו משו"ע סי' קצ"ד, שכתוב שמי שיצא לרחוב ורוצים שיבוא להצטרף לזימון, אם זה זימון בעשרה לא מועיל לצרפו כשעומד מחוץ לפתח. מבואר שהעומד ברה"ר אינו מצטרף למנין. ויעו"י פמ"ג סי' קצ"ה שדן מהלכה זו שלא יועיל בכה"ג צירוף למנין. ויש לפלפל.

שאלה: בחסדי השי"ת נפתחו שערי בתי הכנסת ועם ישראל נכנסים בשמחה ובכבוד ראש כראוי לכבוד בית הכנסת, ועדיין ישנם אנשים שחוששים מן המגפה ומתפללים החצר. והשאלה, האם מועיל לצרף חמישה שעומדים בחצר וחמישה שעומדים ברחוב שמחוץ לחצר, או לא. שהרי מבואר בשו"ע שאם יש רשות הרבים מפסקת בין שתי בתים אינם מצטרפים אף שרואים אלו את אלו, אם כן, האם גם כשעומדים ברה"ר לא מצטרפים לעומדים ברה"י, או שדין זה הוא דווקא בשתי רשויות ורשות הרבים ביניהם, אבל כשעומדים ברחוב עצמו ורואים את בני

"בסיום הנסיעה הוצאתי את הארנק ושילמתי לנהג על הנסיעה. עבר זמן, ואני מגלה שהארנק איננו! לא שש עשרה ולא אלף, ואנה אני בא? כמעט יצאתי מדעתי מרוב דאגה..."

אמונה מחוללת נסים

מרגע זה ואילך השקעתי מאמצים בהסחת הדעת. פגשתי יהודי ושוחחתי עמו על דא ועל הא, כך עד שהצער על אובדן הכסף הלך והתקאה, ומה שתפס את מרכז הבמה אצלי בלב, היתה האמונה הפשוטה שכל מאן דעביד רחמנא לטב עביד.

אחרי כמה שעות, נגד כל הסיכויים, מתקשר הנהג הערבי ומספר לי שהוא מצא את הארנק, והשם שלי רשום על צ'ק כלשהו. קבענו להיפגש במקום מסוים, והנהג, יחד עם ערבי נוסף שהיה אתו באוטו, דורשים עשרה אחוזים מהסכום.

אמנם, כל הכבוד להם שבכלל החליטו להחזיר לי תשעים אחוז, אבל כיוון שראיתי שהשעה משחקת לי, אמרתי: הנה, עובר כאן יהודי חשוב, והוא יגיד אם העסקה שאתם רוצים לעשות היא עסקה הוגנת. הערבים הסכימו, וביקשתי מהיהודי שיעזור לי לחלץ מהם את הארנק.

אכן, בסייעתא דשמיא, הם התפשרו והשאירו אצלם אלף שקלים בלבד. את רוב רובו של הסכום - חמשה עשר אלף שקלים קיבלתי חזרה. אני מרגיש שיש קשר הדוק בין העובדה שקבלתי עלי את הדין, לבין הפלא שהארנק חזר אלי לבסוף. זהו נס, והכל בזכות הבטחון.

(משנתה של תורה)

ליויתי את בני החתן במונית. ברשותי היה ארנק ובו שש-עשרה אלף שקלים, בהם תכננתי לשלם את הוצאות החתונה. דמים מרובים תרתי משמע. הקב"ה עדי באיזה קושי ובאלו מאמצים אדירים הגיע לי הסכום הגדול הזה, וכל זה, למען מצוות הכנסת כלה, לחתן את בני שיחי בכבוד.

בסיום הנסיעה הוצאתי את הארנק ושילמתי לנהג הערבי על הנסיעה. עבר זמן, ואני מגלה שהארנק איננו! לא שש עשרה ולא אלף, ואנה אני בא? כמעט יצאתי מדעתי מרוב דאגה, מה יהיה? איך אסתדר? מאיפה אגייס את הסכום העצום הזה? עלי לשלם עוד תשלומים רבים, אנשים מחכים לכספים האלו, ואני, מה לי לחכות לארנק שיגיע? הנהג ערבי, ואני יכול לשכוח מהחלום שהכסף יחזור.

אחרי ההלם הראשוני תפסתי את עצמי, ואמרתי לבן שלי שהכל לטובה. שום דבר לא קורה בטעות. הקב"ה יודע בדיוק מה הוא עושה, הוא יודע כמה קשה עבדתי על הכסף הזה, ומה עלי לשלם באמצעותו. מי יודע מאיזה אסון ניצלנו. יהיה הכסף עבור פדיון נפש. העיקר שברוך השם אנחנו חיים וקיימים. כסף הולך וכסף בא, וכמו שה' עזר עד עכשיו הוא ימשיך ויעזור.

החפצים בחיים - חפץ חיים יומי

אמירת הפסוק 'זכור את אשר עשה ה' אלקיך למרים' מועילה להינצל מלשון הרע - חמש העצות של החפץ חיים כיצד להשתמש נכון בסגולה זו

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

והנה מבואר בחז"ל, שהדרך ל'לשמור מאוד' היא, על ידי אמירת הפסוק 'זכור את אשר עשה ה' אלקיך למרים וגו'. ולכאורה, הלא אנו אומרים פסוק זה מדי יום, ועדיין איננו מרגישים שהדבר פועל עלינו להישמר מחטא לשון הרע? אכן, ה'חפץ חיים' בספרו 'זכור למרים' (פרק א') ביאר את הסיבות לכך, ואת הדרך להתגבר עליהן, וביאורים ומוספים כאן מביאים את תמצית דבריו שם:

בסעיף ג' מהפתיחה (לאוין) כותב ה'חפץ חיים' שהמספר לשון הרע עובר גם על מה שנאמר בתורה (דברים כד, ח): "הַשְּׁמֵר בְּנֶגַע הַצָּרַעַת לְשִׁמֹּר מְאֹד וְלַעֲשׂוֹת", וכמבואר בחז"ל שמלבד עצם האיסור שנאמר כאן, שמי שיש בו נגע ישמר שלא לקצו, אזי במה שהוסיפה התורה וכתבה 'לְשִׁמֹּר מְאֹד' - הכוונה שלא לשכוח מלהזהר מלשון הרע, כדי שלא תבוא עליך הצרעת על ידי סיפור זה.

הסיבה הרביעית - אם האדם אינו שומר את עצמו מהדברים המביאים לידי חטא לשון הרע, לא תעזור לו עצה זו של זכירת מעשה מרים. והעצה לזה, לדעת ולהשכיל מה הם הדברים המביאים לכך, ויש ללמוד בספר שמירת הלשון שער התבונה (פרק טז), שם נכתבו הדברים שיש להיזהר מהם כדי שלא לבוא לידי חטא זה.

הסיבה החמישית - שאחר שאדם הרבה בחטא זה, כבר מסיתו היצר להתייאש שאין לו תקוה ולא תועיל לו שום סגולה, ונופל עוד ועוד. והעצה לזה, להתחזק מאד ולעשות תשובה על העבר ולהתחזק על העתיד, שאם לא כן יפיל היצר את האדם ויסיתנו עד שאול.

הסיבה הראשונה - כיון שאין האדם מכיר בחטא זה ובחומרנו. ולכן עליו להכיר בחומר החטא, וללמוד את הפתיחה לספר חפץ חיים ואת שער הזכירה מספר שמירת הלשון, ואז יכיר גודל החטא. **הסיבה השנייה** - שאומרים פסוק זה אך אין מתבוננים במרירות העונש שקיבלה מרים בגלל החטא, אבל אם יתבונן בכך ודאי תועיל לו עצתו של הקב"ה להימנע מזה החטא [וראה בשמירת הלשון (שער התבונה פי"ב) שהאריך לבאר ענין זה].

הסיבה השלישית - שאף אם מכיר בחומר החטא, מתייאש ואומר מה תועיל זכירה זו של מרים, שהרי רבים זכרו ולא עלתה בידם. ואין לומר כן, אלא יתבונן בדבר ויראה שאחר כמה שבועות שיתרגל, תועיל מאד זכירה זו להינצל מהחטא.

דקה מתוקה - 60 שניות על הדף היומי

מה למד הגאון רבי שמואל רוזובסקי זצ"ל מקבלת התורה בקולות וברקים?

שבת דף פח

"מלמד שכפה עליהם את ההר כגיגית, ואמר להם אם אתם מקבלים את התורה - מוטב, ואם לאו - שם תהא קבורתכם"

ראש ישיבת פוניבז': מדוע היה צורך לקבל את התורה ברעש ובאש, ולכפות עליהם הר כגיגית? שמא עדיף היה לתת אותה בנחת, ולהסתמך על קבלתם את התורה מרצון? אלא, מוכח מכאן, עונה רבי שמואל, שתורה ומצוות בלי אש - זה לא תורה. אופן קיום התורה והמצוות, כמו שבת, תפילין ותפילה חייבים להיות רק מתוך התלהבות (וביידיש - ברען)! ללא החום היהודי הלוחט - זו לא אותה תורה. החפץ חיים היה אומר על כך, שאת התורה צריך ללמוד עם כל האכפתיות, עם כל החום, עם כל הלב!! חלילה לא לקיים אותה כמצות אנשים מלומדה.

(דרשו - הרה"ג ר' ישראל ליוש שליט"א)

שואלים התוספות (ד"ה כפה), הרי עם ישראל אמרו "נעשה ונשמע", קיבלו עליהם במסירות נפש מיוחדת את כל דברי ה', מדוע, אם כן, יש צורך בכפיה?! אם הם מוכנים לקיים את המצוות מרצונם החופשי - למה מגיע האיום? ומסביר, שאמנם קיבלו עליהם בתחילה מרצון, אך היה חשש שעם כל הקולות, הברקים, הענן הכבד וקול השופר - יבהלו עם ישראל ויסוגו אחור, עלולים הם להתחרט למול הרעש ויציאת נשמתם, לכן היה משה חייב לכפות עליהם הר כגיגית. אין נסיגה, אין דרך חזור. ממשיך ושואל על כך הגאון רבי שמואל רוזובסקי זצוק"ל,

להתחיל את היום ברגל ימין
חווייה רוחנית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...
אקטואלי ומרתק.

הצטרפו בחינם לאלפי המנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום...
המייל היומי של 'דרשו'

להתקשר לתורה מסביב לשעון

מאת הרבנים הגאונים שליט"א

הרב **מאיר שפרכר** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2/2

הרב **אליהו אורנשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2/1

הרב **אפרים סגל** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית-אידיש

שלוחה 2/3-4

הרב **אריה זילברשטיין** שליט"א
הדף היומי בהלכה • עברית

שלוחה 1

הרב **יצחק לובינשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • אנגלית

שלוחה 2/6

הרב **מרדכי שלמה פריינד** שליט"א
הדף היומי בהלכה • אידיש

שלוחה 1/3/1

הר"ר **אברהם פוקס** הי"ד
הפוחת בכל יום - המייל היומי של דרשו

שלוחה 3/1

הר"י **שלום יכנס ואברהם פוקס** הי"ד
לקראת שבת מלכתא
סיפורים ופנינים מפרשת השבוע

שלוחה 7

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

הנשבע שלא לקיים מצוה דאורייתא - האם צריך לקיים את שבועתו?

על המצוה, לוקה, בין אם קיים את שבועתו ובין אם לא קיים, משום שעצם השבועה היא לבטלה, ואסורה מדאורייתא. אולם, הנודר נדר שמונע ממנו קיום מצוה דאורייתא - וכגון שאוסר עליו בנדר לליל הסדר את כל המצות שבעולם - הנדר חל, אלא שמוטל על בית הדין לכפותו 'להישאל' על נדרו ולהתירו.

[שו"ע תפה, א, משנ"ב ג, ושעה"צ ה; ביאורים ומוספים דרשו, 4]

הנשבע שלא לקיים מצות עשה דאורייתא, או לעבור על איסור דאורייתא - וכגון שנשבע שלא לאכול מצה בפסח, או שנשבע לאכול חמץ בפסח - שבועתו בטלה, משום שכל ישראל נשבעו בהר סיני לקיים את כל המצוות, ומכיון שכבר חלה עליו שבועה המנוגדת לשבועה זו שנשבע כעת, אין לשבועה זו 'כוח' לחול. ובזמן שבית דין היו מענישים במלקות, הנשבע בשם ה' לעבור

הנשבע לעבור על איסור דרבנן - האם צריך לקיים את שבועתו?

חלה על דבר הרשות, יש בה כוח לחול אף על דבר המצוה, ועליו לקיים את שבועתו; אולם, מוטל על בית הדין לכפותו 'להישאל' על השבועה ולהתירה. ושבועה זו מכונה 'שבועה בכולל'. ברם, הנשבע לעבור על איסור דרבנן, או שנשבע ב'כולל' לעבור על איסור דאורייתא, דהיינו ב'קום עשה', וכגון שנשבע לאכול את כל הבשר שלפניו, וחלק ממנו הוא בשר נבלה - השבועה אינה חלה.

[שו"ע תפה, א, משנ"ב א רג, ושעה"צ ב; ביאורים ומוספים דרשו, 1 ו 6]

בהמשך לאמור: הנשבע שלא לקיים מצוה דרבנן, ב'שב ואל תעשה' - שבועתו חלה, שהרי לא נשבע על מצוה זו בהר סיני; אך ראוי ש'ישאל' על שבועתו כדי להתירה. וכן מי שנשבע שלא לקיים מצוה דאורייתא, וכלל בשבועתו דבר הרשות יחד עם דבר המצוה; וכגון שנשבע שלא יאכל מצה בכל לילות השנה, כך שכלל בשבועתו לילות שבהם אכילת מצה היא רשות, וליל פסח, שבו אכילת מצה היא מצוה - מאחר והשבועה

אדם שכבר ערך את ה'סדר' - האם יכול להוציא אחרים ידי חובה בברכות ובהגדה?

חבירו ידי חובה אלא כאשר גם הוא עצמו נהנה, שונה הדבר בברכות הנהנין על הנאת חובה - שבהן יכול להוציא אף כשהוא עצמו אינו נהנה; והרי בליל הסדר, ההנאה מהמצה, ירקות הכרפס והמרור, וארבע הכוסות, היא הנאת חובה. ועם זאת, בברכת המזון, אינו יכול להוציא אחרים ידי חובתם אלא כשהוא עצמו אכל מצה, ועל השומע לומר אחריו מילה במילה.

[שו"ע תפד, א, ומשנ"ב א, ב, ד, ה, ו, ז, ח, ושעה"צ א; וראה שם, ה]

אדם שאינו יודע לברך על 'ארבע כוסות' ועל המצה, ולומר את ההגדה וההלל, יכול לצאת ידי חובתו על ידי שמיעתם מפי אחר. והמשמיע, יכול להוציא אחרים ידי חובה אף אם הוא עצמו כבר סיים את ה'סדר', ואינו רשאי עתה לאכול ולשתות (ראה שו"ע תעח, א, ורתפא, א), או שטרם קידש לעצמו, ואינו מעונין לערוך את ה'סדר' עתה, ומשום כך אינו אוכל ושותה לאחר ברכתיו. ולמרות שבדרך כלל שבברכות הנהנין אין אדם מוציא את

* מי שיש ברשותו בליל הסדר כמות יין המספיקה לכוס אחת בלבד, יקדש על היין, ואת יתר הסדר יערוך כרגיל, אך ללא כוסות יין, כמובן. ומי שאין ברשותו אפילו כוס אחת של יין - יקדש על 'חֶמֶר מדינה'. ואם אין במקום זה משקה הנחשב כחמר מדינה, או שאף משקה זה אינו ברשותו - יקדש על הפת, ויקיים את הסדר באופן זה: יחצה את המצה האמצעית לפני הקידוש, ולאחר מכן יטול ידיו בברכה לאכילת המצה, ויברך 'המוציא', ברכת הקידוש, 'שהחיינו', ו'על אכילת מצה', ויאכל את המצה, ולאחר מכן את הכרפס. ואז יאמר את ההגדה, ולאחר מכן יאכל את המרור, וימשיך כרגיל.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

איזה 'עיסוק' מונע מבצק להחמיץ?

'שיעור מיל', דהיינו 18 דקות, שהן משך הזמן הנדרש להליכה של 'מיל' (960-1,152 מטר, לשיטות השונות).
ואם הבצק שהה כך 18 דקות, אך פחות מ-22.5 דקות - יש אומרים שניתן להקל בכך, משום שיש הסוברים ששיעור מיל הוא 22.5 דקות; ויש חולקים.

[שו"ע תנט, ב, משנ"ב יב, וביה"ל ד"ה הוי; ביאורים ומוספים דרשו, 11 ו'15]

הבצק לְמִצּוֹת, כל זמן ש'עוסקים' בו, אף במשך זמן רב, אינו מחמיץ. ו'עיסוק' זה פירושו - לישת הבצק, עיסויו, גלגולו, דחיקתו, והכאה על גביו. והחיימוץ אינו נמנע אלא בשטח הבצק שבו עוסקים, ולכן חובה לעסוק בבצק מכל עבריו. ולכתחילה, אסור להניח את הבצק ללא עיסוק אפילו רגע אחד, אך בדיעבד אינו אסור אלא אם שהה ללא עיסוק במשך

הלוח היומי

י' בסיון | ר' עזרא ב"ר יוסף הררי רפול זצ"ל, ר"י אוהל מועד ומרבני ארם צובא

יארצייט:

תקכ"ז: ר' משולם זלמן ב"ר משה יוסף זצ"ל, ממעזריטש.
תקע"א: ר' ישמעל ב"ר אברהם יצחק הכהן זצ"ל, ממודינה-איטליה, ב' שו"ת זרע אמת, שפת אמת ועוד.
תרנ"ד: ר' משה ב"ר אליעזר (מדז'יקוב) הורביץ זצ"ל, מרוזבאדוב.
תרצ"ו: ר' עזרא ב"ר יוסף הררי רפול זצ"ל, ר"י אוהל מועד ומרבני ארם צובא.
תש"ד: ר' מרדכי ב"ר נפתלי רוטנברג הי"ד, ראב"ד קהל מחזיקי הדת באנטוורפן, ב' יד מרדכי.
תשמ"ח: ר' אליהו מאיר ב"ר אשר קליימן זצ"ל, מבעלי המוסר.
תשנ"ח: ר' אליעזר פלטיאל ב"ר יהושע אשר (משעדליץ) רויטבלט זצ"ל, משעניצא.
תשס"ג: ר' שמחה ב"ר חנוך העניך דב רובין זצ"ל, מסאסוב-לונדון.
תשע"ב: ר' ישראל ב"ר חיים יהושע ברמץ זצ"ל, מו"צ בראדזין.

האם האריה עצלן או זריז?

הגאון רבי חיים פנחס שינברג למד פעם את דברי השולחן ערוך "יתגבר כארי לעמוד בבוקר לעבודת בוראו" ושאל: "מדוע דימה המחבר דוקא לאריה, הרי האריה עצלן גדול ומסוגל לרבוץ שעות בלי תנועה?" וענה שאמנם כן, מסוגל האריה לרבוץ שעות ללא תנועה, אולם כשמגיע טרף לסביבתו, אזי מזנק הוא לעברו במהירות בכל כוחותיו. זה בא ה"שולחן ערוך" ללמדנו, שלאחר שישנים בלילה, כשמגיע השחר, צריך להתגבר ולזנק בכל הכוחות לקראת עבודת הבורא כאריה המזנק לטרף.
(שיח יוסף ח"ב עמ' שמה)

בעת שמגיע זמן הקימה בבוקר נשתדל לא נתעכב בשכיבה אלא לקום מיד עם מרץ ליום נוסף של עבודת ה'

- * שיעורים מקוצרים על הדף היומי
- * דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום
- * ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע
- * שידורים חוזרים מאירועי סיומי הש"ס של 'דרשו'
- * סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות
- * חדש! קבלו תזכורת יומית ללימוד הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il